

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

**Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства**

Випуск 15

Засновано у 2003 році

Рівне – 2015

ББК 71.0
А 43
УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 15 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2015. – 211 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Афанасьєв Ю.Л.** – доктор філософських наук, професор Київського університету ім. Б.Грінченка
- Баканурський А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету
- Виткалов С.В.** – кандидат мистецтвознавства, доцент РДГУ (відповідальний секретар)
- Воробйов А.М.** – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
- Дем’янчук О.Н.** – доктор педагогічних наук, професор Луцького інституту розвитку людини „Україна”
- Жилюк С.І.** – доктор історичних наук, професор РДГУ
- Коваль Г.П.** – доктор педагогічних наук, професор РДГУ
- Кралуц П.М.** – доктор філософських наук, професор НУ „Острозька академія”
- Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника
- Кушнарєнко Н.М.** – доктор педагогічних наук, професор ХДАК
- Поніманська Т.І.** – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор РДГУ
- Стоколос Н.Г.** – доктор історичних наук, професор РДГУ
- Троян С.С.** – доктор історичних наук, професор РДГУ
- Костюк Л.К.** – кандидат історичних наук, доцент РДГУ
- Швецова-Водка Г.М.** – доктор історичних наук, професор РДГУ
- Яремко-Супрун Н.О.** – доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

- Арцишевський Р.А.** – доктор філософських наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки
- Брилін Б.А.** – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор і упорядник випуску – проф. **Виткалов В.Г.**

ISBN 978-966-8424-77-9

Видання індексується Google Scholar

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 16 від 24.12.2015 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2015

в країні і ставить за мету піднести соціальну активність населення, без акцентування уваги на яких локальні питання культурного розвитку буде вирішити неможливо. І це засвідчує розуміння учасниками того, що питання становлення молоді держави – це і ваша безпосередня участь у цьому процесі.

На сьогоднішній день, на жаль, до усталених духовних цінностей української нації додалися найрізноманітніші інші, породжені вже сучасним розвитком масової культури. А рівень духовної культури населення, особливо її молоді генерації, залишається низьким. Культ насилля і розпусти практично заповонив наші телеекрани. На кожному кроці можна побачити аморальні та агресивні сцени. Потім дивуємося, чому наша молодь така агресивна і бездуховна.

У даній ситуації духовні, культурні цінності повинні стати джерелом існування людини, соціально значущими орієнтирами суспільства, важливим чинником його соціально-політичної стабільності й відкрити широкі перспективи для успішних перетворень в країні, стати провідними критеріями її сталого розвитку.

Важливою складовою цього процесу є відродження національного духу, національної самосвідомості, основою якої є національна ідея, яка повинна піднести рівень гідності українців і це допоможе нашому народу зайняти належне місце в складі європейської та світової цивілізації.

Тож, сподіваюся, що на цьогорічному науковому заході окреслені мною проблеми також стануть предметом спеціального розгляду і в результаті обговорення та подальшого наукового осмислення будуть накреслені шляхи виходу з духовної кризи.

Бажаю усім Вам плідних дискусій, дієвих напрацювань, а також творчого натхнення в подальшій науковій діяльності. Впевнений у тому, що лише спільними зусиллями – молодого і досвідченого наукового потенціалу та органів державної влади – ми зможемо успішно вирішити усі проблемні питання, що виникатимуть на шляху розбудови молоді української держави!

Список використаної літератури

1. *Науковий потенціал Рівненської області у 2014 р.* // Поточний архів Управління статистики в Рівненській області за 2014 р. – Рівне, 2015.

References

1. *Naukovyj potencial Rivnensjkoji oblasti u 2014 r.* // Potochnyj arkhiv Upravlinnja statystyky v Rivnensjkij oblasti za 2014 r. – Rivne, 2015.

Постоловський Руслан Михайлович, кандидат історичних наук,
професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

НАУКОВА ТВОРЧІСТЬ У НОВИХ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЯХ

Шановні колеги, друзі, учасники XI всеукраїнської науково-практичної конференції!

У цій залі уже впродовж 11 років збираються представники поважного наукового товариства нашої держави аби обговорити актуальні питання національно-культурного розвитку, простежити тенденції розгортання культурного процесу у цей надзвичайно складний і важливий для України час. От і сьогодні я радий вітати Вас на черговому такому науковому зібранні.

На цей захід, за даними оргкомітету, подали заявки 350 учасників із 61 вищого навчального закладу, наукових установ та провідних мистецьких структур України. Це наші колеги із вже давно відомих і визнаних у країні ВНЗ: Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова, Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, низки національних мистецьких закладів – музичних академій Львова, Києва та Харкова. Це і представники з вже класичних національних університетів Запоріжжя, Львова, Херсона, Одеси та Харкова; Національного університету театру, кіно і телебачення, Харківської державної академії культури, Національних академій мистецтв Львова та Києва і ще багатьох інших яскравих у науковому плані закладів, які мають стабільні наукові школи, відомі в країні та за її межами власними науковими доробками.

Згадаю також і про окремі структури Національної академії педагогічних наук України, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, у яких чимало років науково реалізуються і наші молоді дослідники. Саме ці наукові структури дають сьогодні країні відповідний науковий орієнтир у науковому пошуку, є зразком до розробки національної культурно-мистецької проблематики.

Відмінністю нашого заходу є також і те, що в ньому традиційно беруть участь науковці з країн далекого зарубіжжя – Китаю, Румунії та інших країн, що є аспірантами провідних українських ВНЗ. Адже їх бачення проблем також надзвичайно важливе для країни, оскільки вони формувалися в інших політичних системах, в системі дещо інших культурних координат. А тому їх бачення наших проблем також являє певний інтерес.

Українським для нас є і участь у роботі конференції представників з експериментальних навчальних закладів, які чимало років беруть участь в експерименті Національної Академії педагогічних наук України. Йдеться про Миколаївську спеціалізовану школу-коледж «Академія дитячої творчості» та про спеціалізовані музичні школи-інтернати Києва і Львова. Оскільки пошук і експеримент у дитячому та молодіжному середовищі – це майбутній позитивний результат для вищої школи і для України загалом. Стверджую про це як багаторічний керівник Рівненської Малої академії наук.

Корисним, сподіваюся, стане і обговорення актуальних культурно-мистецьких проблем представниками професійних мистецьких колективів, якими є Хмельницький ансамбль пісні і танцю «Козаки Поділля», або солістами національних театрів опери і балету Львова та Києва, що є пошукувачами наукових ступенів Київської та Львівської національних музичних академій. Адже на Рівненщині також існують оригінальні мистецькі школи, базовані на поліському фольклорі. І це помітно на творчості Заслуженого ансамблю танцю України «Полісянка» чи низки фольклорних колективів Інституту мистецтв нашого університету.

Якісний склад цьогорічного наукового заходу також досить високий: планують взяти участь і опублікувати свої наукові розвідки 33 доктора наук, професора, 104 кандидатів наук, доцентів, 6 докторантів, 64 аспіранти, 14 магістрантів, а також чимало студентів, які лише розпочинають свій шлях в науці і для них цей захід – це також і спроба звернути вірність обраного шляху.

Загалом у Всеукраїнських наукових конференціях, проведених кафедрою культурології та музеєзнавства РДГУ упродовж 11 років, взяло участь понад 2.500 тисячі науковців із 50-61 ВНЗ у кожному із заходів, а також дослідники з Китаю, Кореї, Німеччини, Ізраїлю, Башкортостану, Республіки Білорусь, Російської Федерації (Москва, Красноярськ, Челябінськ).

Вітаю також присутніх на нашому заході і відомих дослідників із Київського університету ім. Б. Грінченка, Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки, Харківської державної академії культури, Національної академії керівних кадрів культури та мистецтв й інших ВНЗ, з якими чимало років співробітники РДГУ здійснюють спільні проекти у різних сферах, маючи при цьому обопільний інтерес.

Подібні заходи є підтвердженням високого статусу гуманітарного університету та доброю науковою школою для молодих дослідників РДГУ. Вони є також свідченням того, що навіть у найскладніші часи нашої національної історії науковий пошук, творчий процес не припиняється і продовжує продукувати відповідний культурний результат.

Рівненський державний гуманітарний університет має на своєму рахунку також чимало яскравих здобутків і в міжнародних культурних контактах, і в системі організації наукового пошуку та запровадження нових освітніх програм; є у нас і надзвичайно оригінальні мистецькі колективи, відомі своєю художньою творчістю на теренах Європи, що постійно здійснюють розробку національних культурно-мистецьких програм.

Слід згадати і про наші студентські здобутки на всеукраїнських конкурсах наукових розробок. Одним словом, саме в таких заходах, на мою думку, і повинен відбуватися пошук нових форм діяльності, формування нових методик, розширення творчих контактів для подальшої більш успішної науково-методичної чи художньої діяльності. Адже молодість – це пора найбільшої ефективності людського потенціалу, це можливість творчої самореалізації, а відтак – це активна участь нового покоління українців у розбудові молоді держави.

Сподіваюся, що на секційних засіданнях Вам буде що сказати один одному, поділитися власними науковими методиками та здобутками, знайти собі нових друзів та партнерів по спільній справі, ознайомитися з надбанням РДГУ у різних ділянках культурної творчості.

Бажаю Вам подальших творчих успіхів на благо процвітання нашої України!

ЗМІСТ

<i>Таргонський Г. М.</i> Рівненщина як сфера реалізації духовних потреб молоді (вітання учасникам)	3
<i>Постоловський Р. М.</i> Наукова творчість у нових соціально-політичних реалія	4
<i>Виткалов В. Г., Виткалов С. В.</i> Український культурний продукт у сучасних умовах (до результатів проведення XI Всеукраїнської науково-практичної конференції у м. Рівне)	6

Розділ I. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА РЕТРОСПЕКТИВА ЛЮДСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

<i>Карпова Л. П.</i> «Останній рицар» (Особистість у світовій історії)	11
<i>Горіна Л. І.</i> Традиція змагання в історії народно-інструментального виконавства	15
<i>Панасюк С. Л.</i> Становлення музичної освіти в братських школах України	21
<i>Адамчук К.</i> Форми вияву святково-обрядової практики в добу Козаччини	25
<i>Гірняк Г. З.</i> Становлення та розвиток академічного бандурного виконавства в другій половині ХХ ст.	30
<i>Макарук І.</i> Релігійна преса Волині 20-30 рр. ХХ ст.	33
<i>Дашко В.</i> Військові підпільні формування на Сарненщині в роки німецько-радянської війни	37

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Дем'янюк М.</i> Методологічні аспекти дослідження світогляду письменника-полеміста Івана Вишенського	43
<i>Онишко Л. В.</i> Синтез художнього твору як засіб відтворення дійсності	50
<i>Ясінський М. М.</i> Образологічне обґрунтування потреби формування теорії культурно-історичного концептуалізму	55
<i>Гірняк Г. З.</i> Систематизація документації органів місцевого самоврядування м. Львова в 2012 р.	59
<i>Майборода Р.</i> Специфіка розвитку культурного інтелекту у чоловіків і жінок	64
<i>Соїч В.</i> Визначення поняття реклами з точки зору різних підходів до її вивчення	69
<i>Войтович Г.</i> Функції молодіжного дозвілля	73
<i>Чуб Г.</i> Проблеми дозвілля молоді України	78

Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Білик О. М., Брагіна Т. М.</i> Стан та перспективи підготовки фахівців зі спеціальності «медіа-комунікації» в Харківській державній академії культури в контексті сучасної медіа-освіти	83
--	----

<i>Дудик Р.</i> Особливості розвитку комунікативної компетентності студентів вищих музичних навчальних закладів	88
<i>Чернюшок О. В.</i> Методика розвитку креативності у майбутніх художників педагогів на заняттях із композиції	93
<i>Тетюк М. Т.</i> Засоби невербальної комунікації у класі вокалу: Status quo, pro et contra	99
<i>Помпа О.</i> Осучаснення дисципліни з народно-сценічного танцю технічними засобами	106
<i>Кашевський О. В.</i> Соціальні бальні танці у сучасному культурному просторі: психосоціальний аспект	110
<i>Ширко В. М.</i> Підготовка майбутніх фахівців із туризму до анімаційної діяльності	116

Розділ IV. КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПАРАДИГМА УКРАЇНИ В РОЗМАЇТТІ ВИЯВІВ

<i>Станичнов О.</i> Особливості автопортретів митців польської сецесії	120
<i>Бійо В. В.</i> «Паладини» Ж.Ф. Рамо на сучасній оперно-балетній сцені	126
<i>Бондарчук Я. В.</i> Життєвий і творчий шлях художниці Л. І. Спаської	134
<i>Красєва І.</i> Фестивалі аматорського мистецтва в Україні	139
<i>Боровець О. О., Казначєва Л. М.</i> Використання зразків класичної музики в сучасному житті	146
<i>Гедзь О.</i> Здобутки української музичної культури на шляху її національного відродження наприкінці XIX – початку XX ст.	150
<i>Чеплаков С.</i> Українська культура в сучасних умовах	156
<i>В'юн К. В., Матвєєва В. С.</i> Культурні зв'язки української діаспори з сучасною Україною	162
<i>Смирнова Н.</i> «Нехай воскресне Бог» Д. Бортнянського: інтонаційний зміст та особливості виконання твору	166
<i>Веремчук І. А., Шолудько Н. Г.</i> Українська вокальна школа в постатях: віхи становлення	172
<i>Білінський М. М.</i> Бібліотека як основа діяльності меморіального музею Т. Г. Шевченка у Канєві	177
<i>Сидор Т.</i> Сімейне дозвілля – пріоритетний напрям діяльності клубних закладів	180
<i>Степко О. М.</i> Публікації ООН	185
<i>Ягодка І. Ю.</i> Особливості топонімів південної частини Острозького району	189
<i>Титуса В. М.</i> Музична освіта Львівщини кінця XIX – початку ХХІ ст.	193
<i>Бучко М. В.</i> Діяльність закладів мистецького спрямування у м. Львові кінця ХХ початку ХХІ ст.	198
<i>Трохимчук М.</i> Театральне життя Рівненщини крізь призму спеціальної літератури	204

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

*АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

ВИПУСК 15

Наукове редагування, упорядкування і коректура – **проф. Виткалов В.Г.**
Комп'ютерний набір, верстка та макет – **доц. Виткалов С.В., Федорук Л.М.**
Відповідальний за випуск – **Виткалов В.Г.**

Підписано до друку 24.12.2015. Замовлення № 190/1.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 22.3. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0 (362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 15 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ,
2015. – 211 с.

*Висловлюємо подяку начальнику управління культури і туризму
Рівненської облдержадміністрації п. Ярославу Мельнику
за часткову фінансову підтримку видання*

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

**ББК 71.0
УДК 08:168.522**

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12